

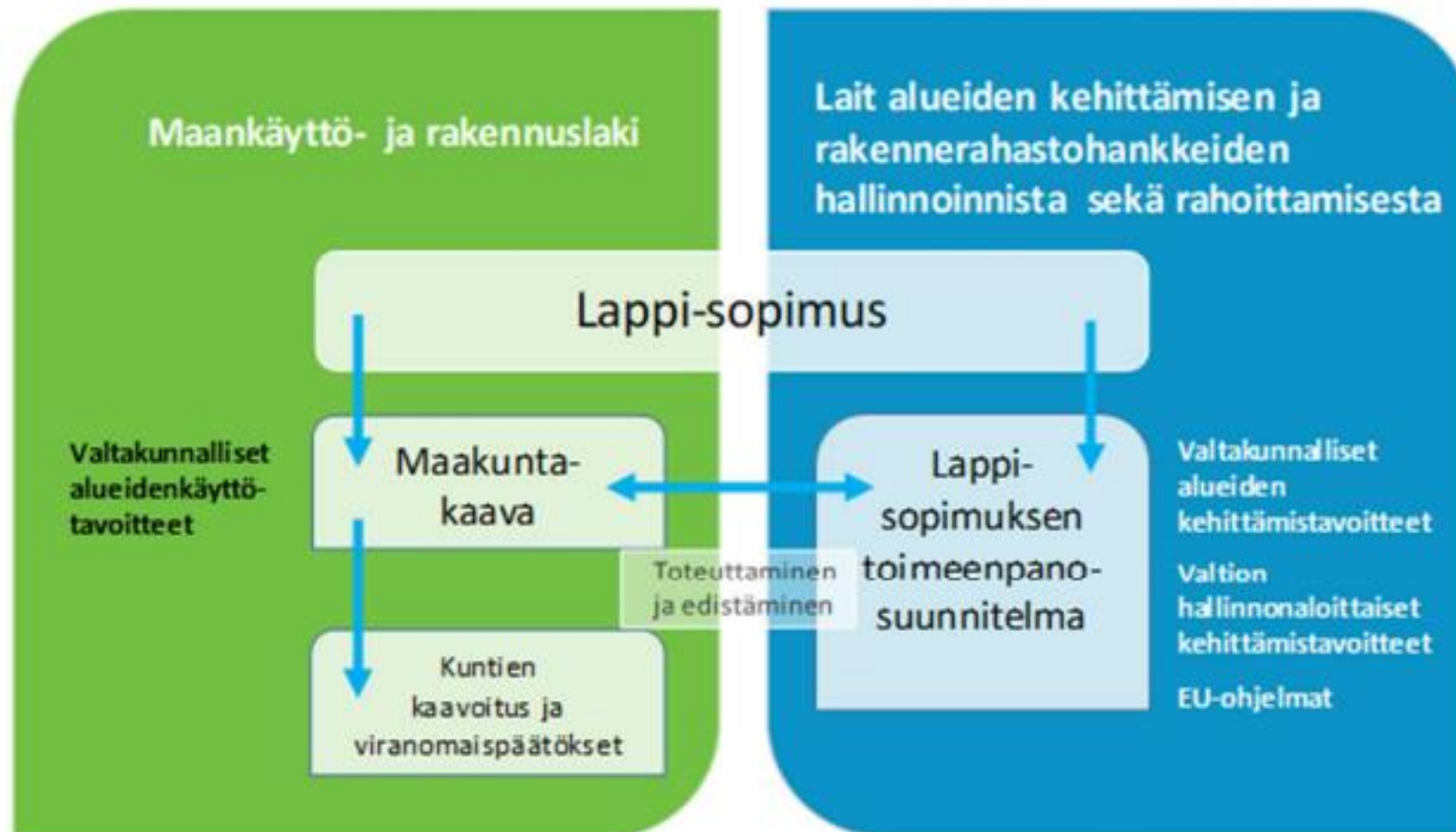
POHJOIS-LAPIN MAAKUNTAKAAVA 2040

HALLITUS 11.3.2024

LAPLAND
Above Ordinary

Lapin liiton rooli alueen kehittämisessä ja suunnittelussa

MAAKUNTAKAAVOITUSTILANNE 2023

Vireillä olevat maakuntakaavat:

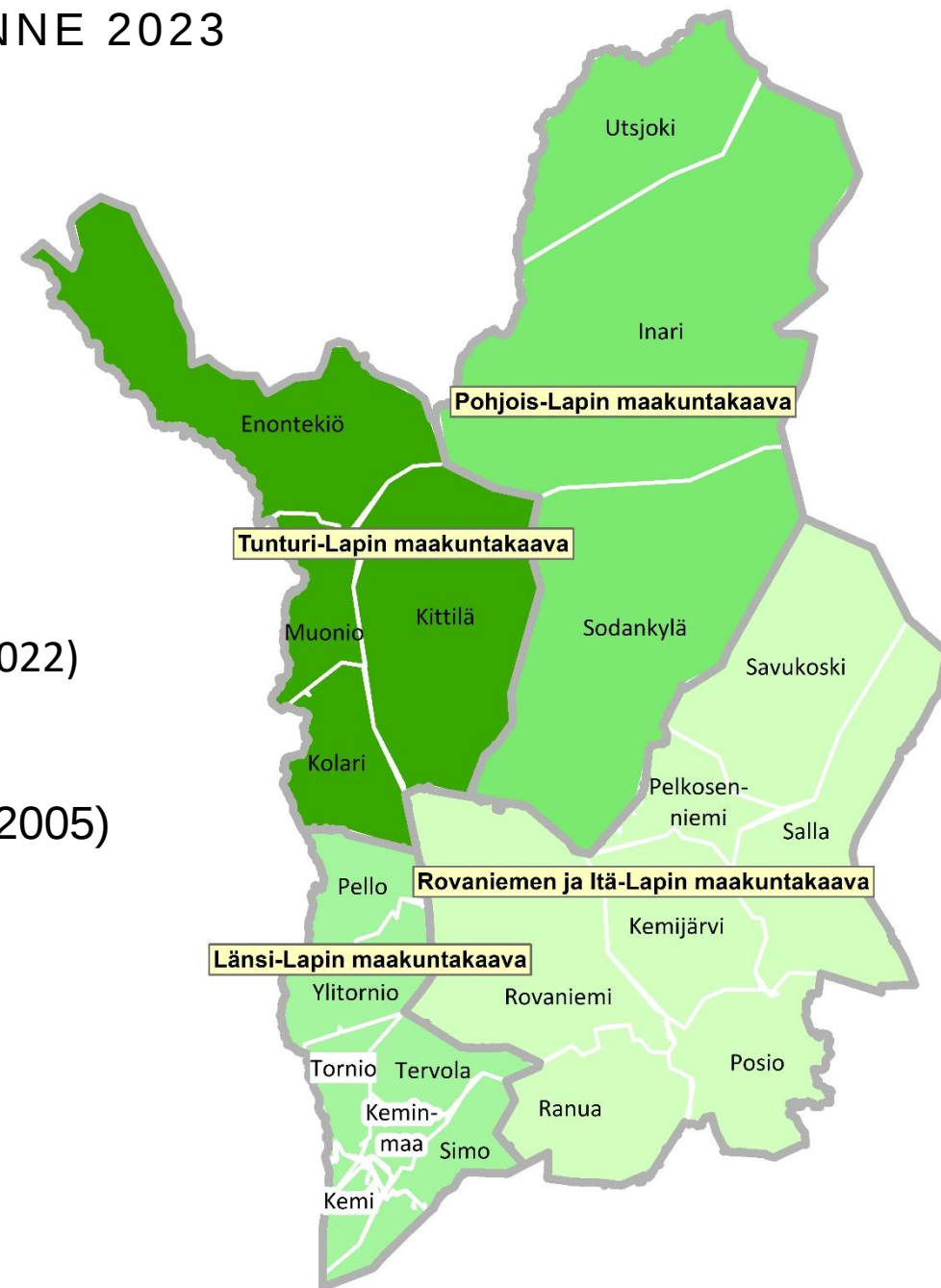
- Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040
- Rajapalojen kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava
- Sakatin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava
- Ikkarin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava

Voimassa olevat maakuntakaavat:

- Pohjois-Lapin maakuntakaava (saanut lainvoiman 28.1.2008)
- Tunturi-Lapin maakuntakaava (saanut lainvoiman 16.5.2012)
- Länsi-Lapin maakuntakaava (saanut lainvoiman 11.9.2015)
- Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava, (kuulutettu voimaan 21.9.2022)

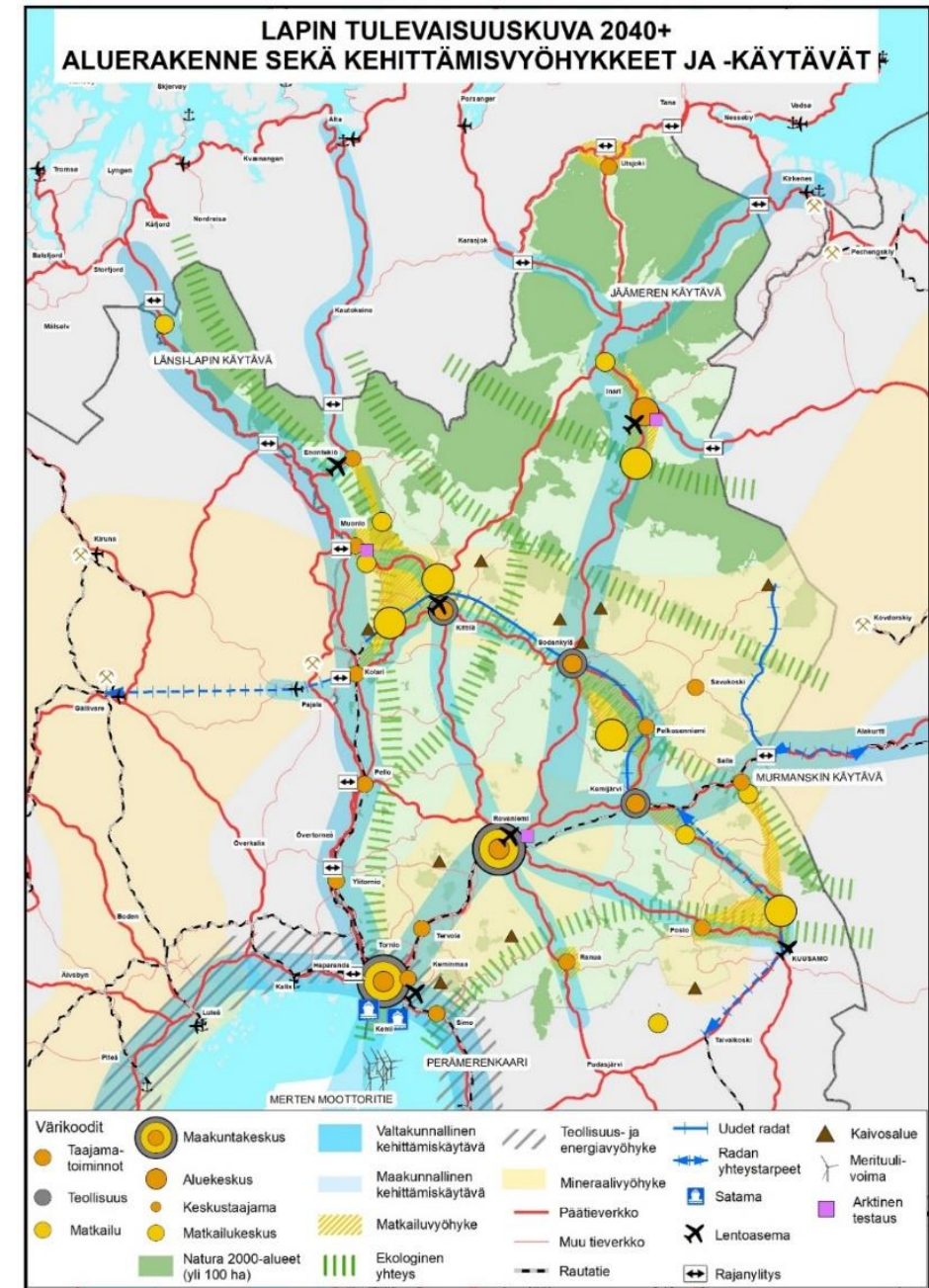
Vaihemaakuntakaavana on voimassa:

- Lapin meri- ja rannikkoalueen tuulivoimamaakuntakaava (16.7.2005)
- Kemi–Tornio-alueen ydinvoimamaakuntakaava (21.9.2011)
- Soklin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava (16.5.2012)
- Suhangon kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava (12.2.2016)
- Kemi–Tornio-alueen ydinvoimamaakuntakaavan osittainen kumoaminen (16.2.2017)

Lappi-sopimus

- Lapin liikennestrategia uusitaan
- Lappi –sopimuksen väliarvio tehdään
- Huoltovarmuus, sotilaallinen liikkuvuus, Puolustusvoimien alueiden merkityksen kasvu
- Tunturirata (Kemijärvi-Sodankylä-Kittilä-Kolari-Ruotsi)
- Alueidenkäyttölain uudistus

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, tilannekatsaus

- 🕒 Lapin liiton hallitus päätti asettaa maakuntakaavaluonnoksen laatimisvaiheen kuulemiseen (MRA 30§) 12.11.2018
- 🕒 Laatimisvaiheen kuuleminen (MRL 62 ja MRA 30§) 28.1.–28.2.2019
- 🕒 Lapin liiton hallitus päätti lähettää maakuntakaavaehdotuksen viranomaislausunnolle (MRA 13§) 4.11.2019
- 🕒 Maakuntakaavaehdotus viranomaislausunnoilla 28.1.–28.2.2020
- 🕒 Lapin liiton hallitus päätti asettaa maakuntakaavaehdotuksen julkisesti nähtäville (MRA 12§) 8.6.2020
- 🕒 Maakuntakaavaehdotus julkisesti nähtävillä (MRL 65§ ja MRA 12§) 12.10.–15.11.2020
- 🕒 Lapin liiton hallitus päätti esittää valtuustolle maakuntakaavan hyväksymistä 1.3.2021
- 🕒 **Lapin liiton valtuusto palautti maakuntakaavan uudelleen valmisteluun 17.5.2021**

- 🕒 Lapin liiton hallitus päättää lähettää maakuntakaavaehdotuksen viranomaislausunnolle (MRA 13§) 24.4.2023
- 🕒 Maakuntakaavaehdotus viranomaislausunnoilla 15.5.-30.6.2023
- 🕒 **Lapin liiton hallitus päättää asettaa maakuntakaavaehdotuksen julkisesti nähtäville (MRA 12§) 30.10.2023**
- 🕒 **Maakuntakaavaehdotus julkisesti nähtävillä (MRL 65§ ja MRA 12§) 7.12.2023-16.1.2024**
- 🕒 Lapin liiton hallitus päättää esittää valtuustolle maakuntakaavan hyväksymistä 6.4.2024
- 🕒 Lapin liiton valtuusto hyväksyy maakuntakaavan (MRL 31§) 20.5.2024
- 🕒 Maakuntakaava lainvoimainen

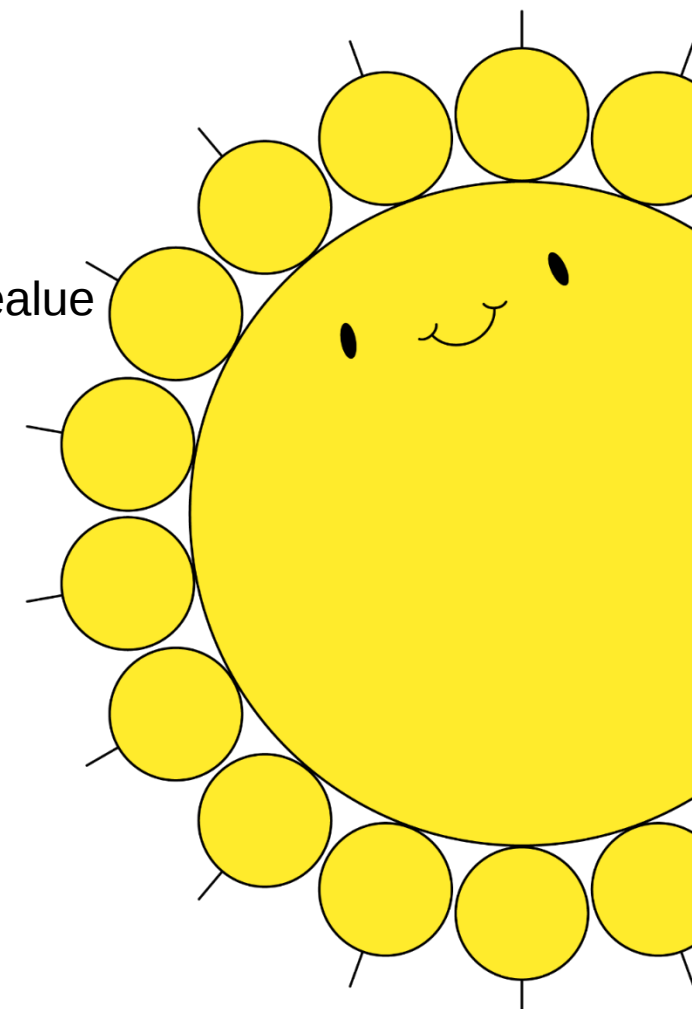

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, tilannekatsaus

- ⌚ Maakuntakaavaehdotus julkisesti nähtävillä 7.12.2023-16.1.2024
 - ⌚ Yleisötilaisuus Inarin Sajoksessa + etäyhteys 19.12.2023
 - ⌚ Muistutuksia saatiin 25 kpl
- ⌚ Keskeinen palaute koski
 - ⌚ kylmätestauksen kehittämisvyöhyke Inarissa
 - ⌚ matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue
 - ⌚ moottorikelkkailureitin välillä sijainti Inari-Kaamanen
 - ⌚ moottorikelkkailun yhteystarve välillä Saariselkä–Raja-Jooseppi–Nellim
 - ⌚ tuulivoimala-alueet
 - ⌚ MU-3 –alueet
 - ⌚ vaikutusten arviointi
- ⌚ Laadittu vastineita ja täydennetty maakuntakaava aineistoa

LAPIN LIITTO

Sisällys

Viranomaiset.....4

Metsähallitus.....4

Saamelaiskäräjät4

Saamelaismuseum Siida.....6

Lapin rajavartiolaitos (muistutus saapunut 23.1.2024)10

Yhteisöt/yritykset11

Auroran yhteismetsä11

Fingrid13

Hammastunturin paliskunta13

Inarin kestävän kaavoituksen ja yhteisön kuulemisen puolesta -ryhmä:20

Inarin Luonnonystävät ry:n puolesta.....30

Ivalon paliskunta.....37

Kaldoaivin paliskunta41

Muddusjärven paliskunta44

Paliskuntain yhdistys51

Poikajärven paliskunta62

Soratuote Karppinen Oy63

Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri ry63

Syväjärven paliskunta66

Outakosken yhteisen vesialueen osakaskunnan, Utsjoen kirkonkylän yhteisen vesialueen osakaskunta, Tenon Kalatalousalue.....70

Yksityiset.....73

Muistutus 173

Muistutus 276

Muistutus 377

Muistutus 478

Muistutus 580

Muistutus 681

Muistutus 782

Muistutuksen antaneet

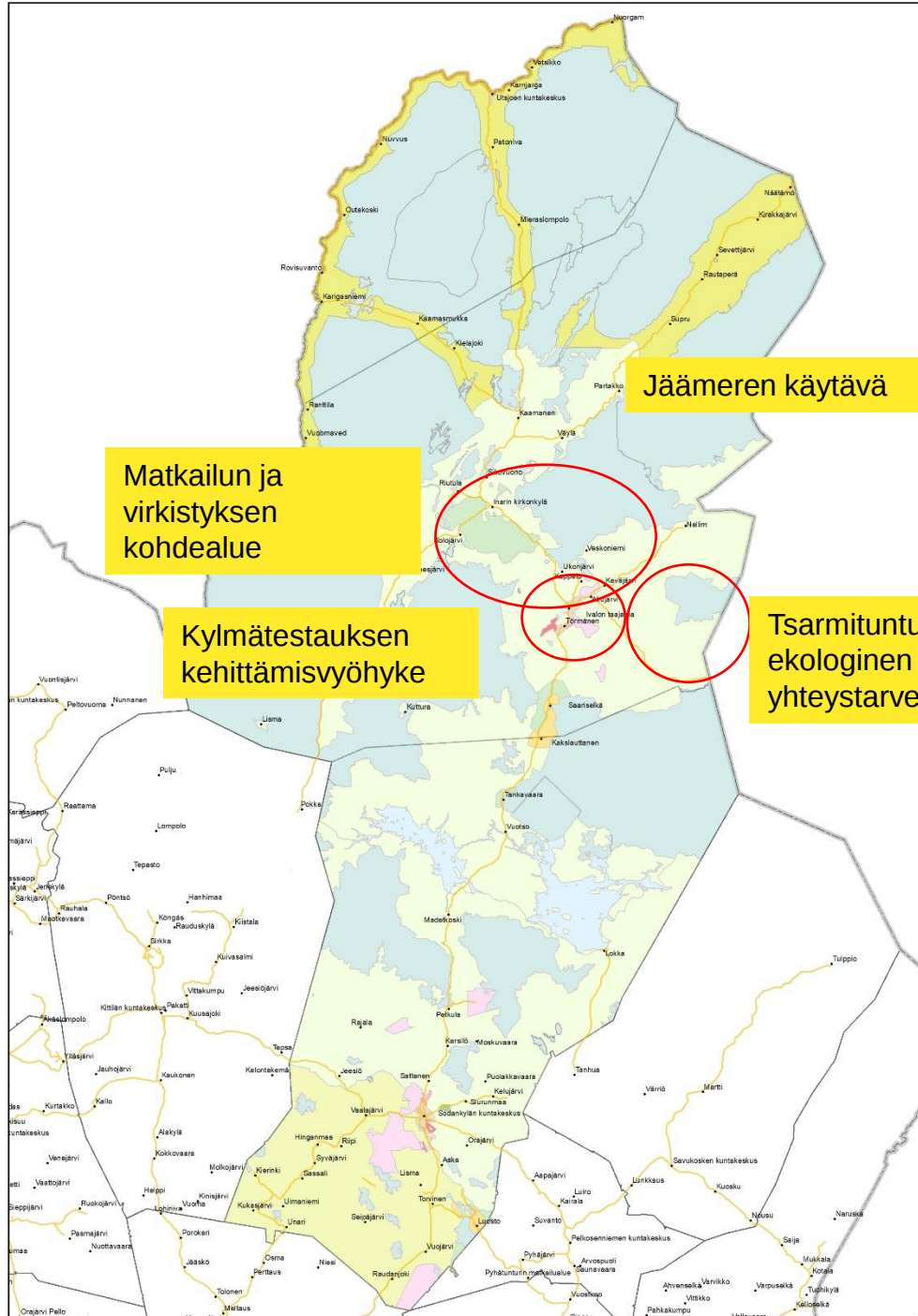

Keskeiset muistutukset

LAPIN LIITTO

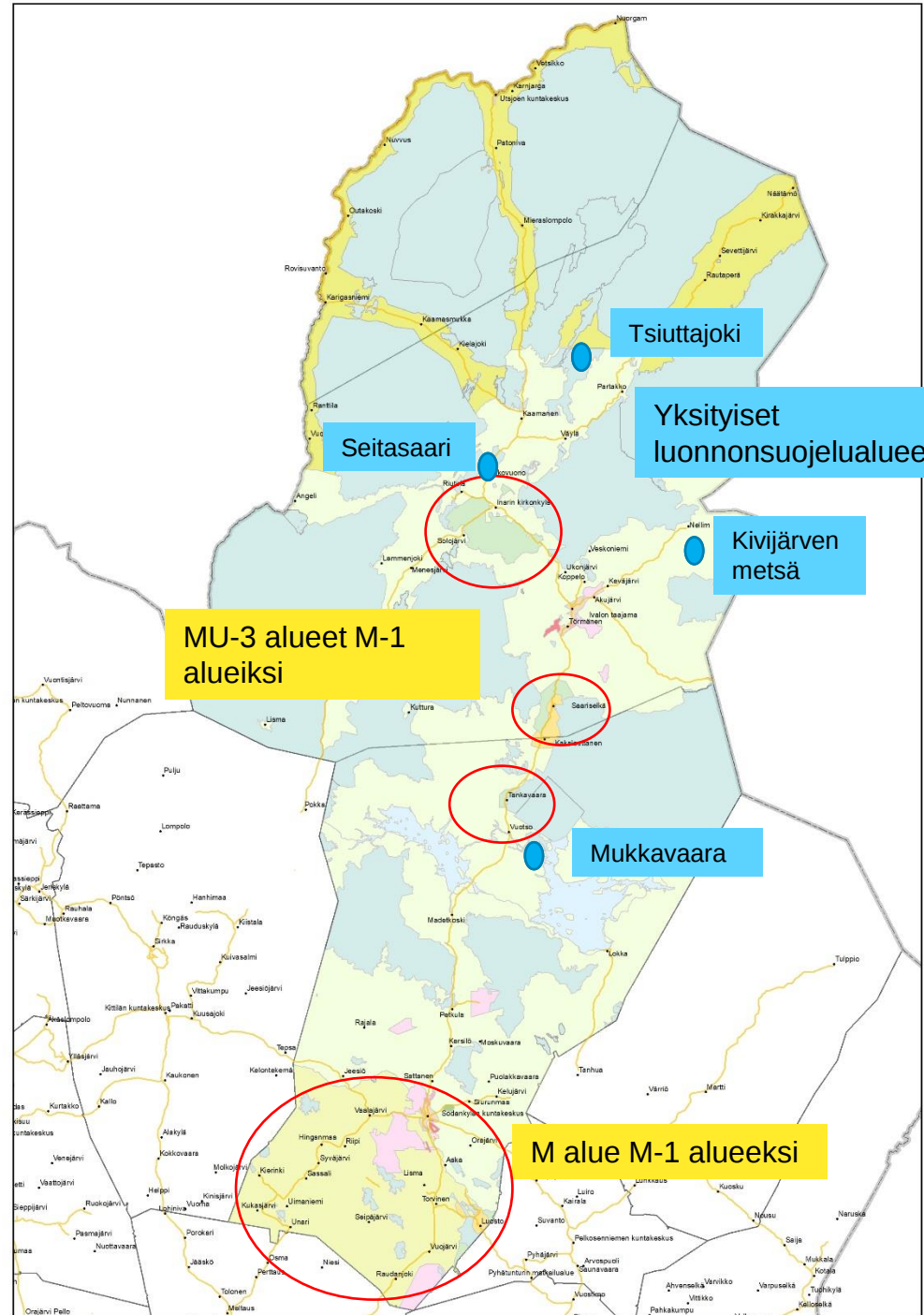

Matkailun ja virkistyskohdealue

Jäämeren käytävä

Kylmätestauksen kehittämisvyöhyke

Tsarmitunturin ekologinen yhteystarve

MU-3 alueet M-1 alueiksi

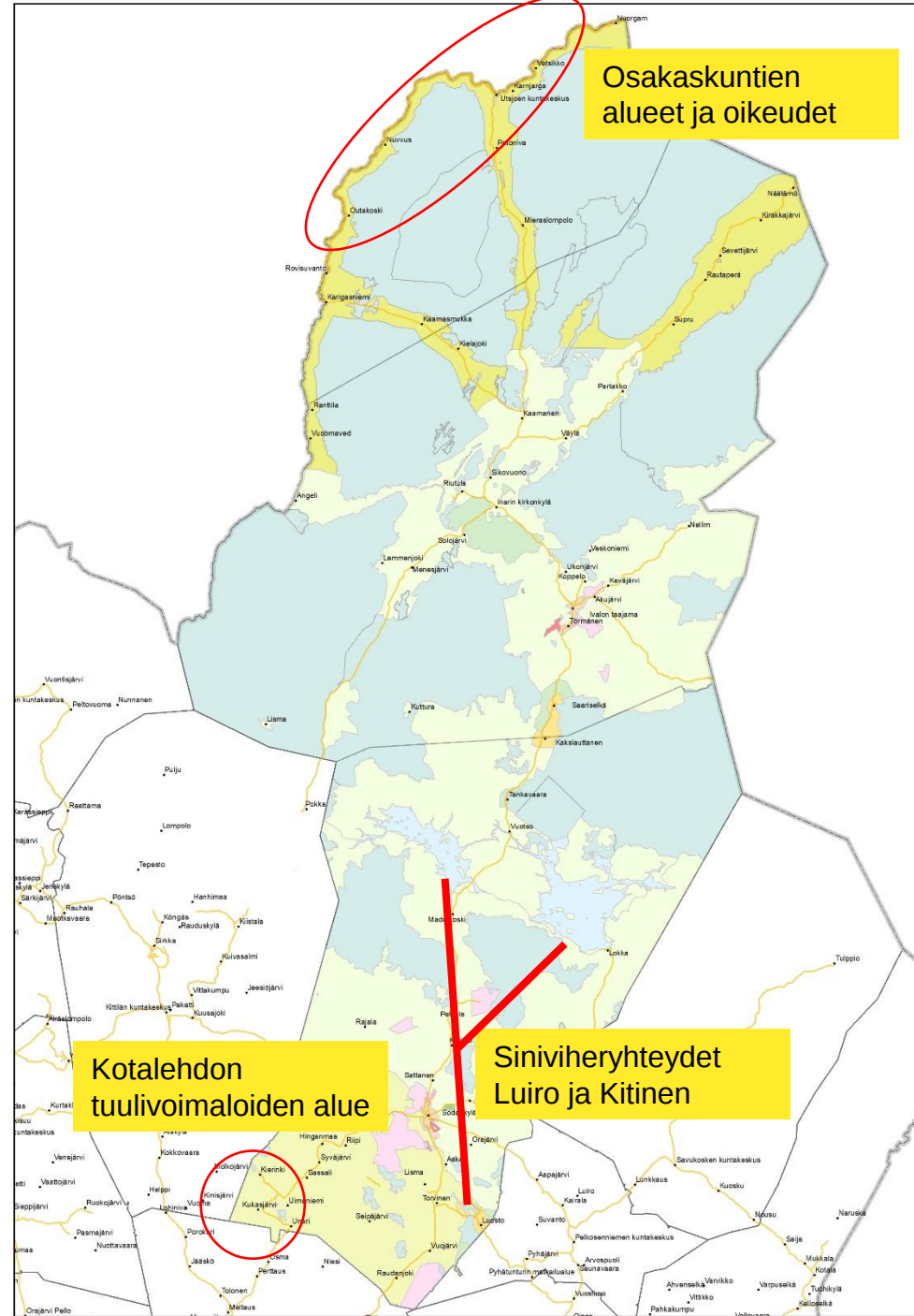
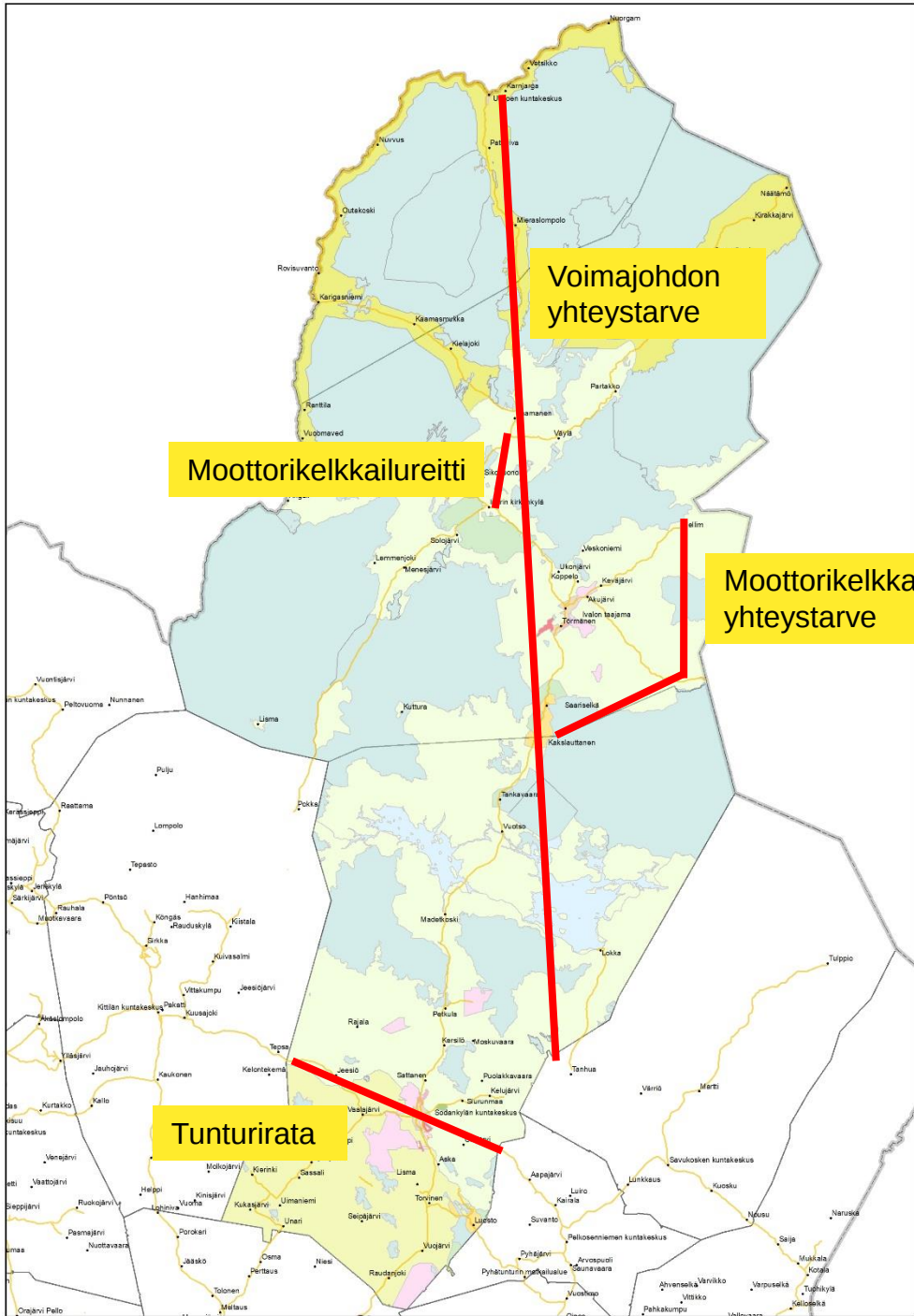
Tsiuttajoki

Yksityiset luonnonsuojelualueet

Kivijärven metsä

Mukkavaara

M alue M-1 alueeksi

Keskeiset vastineet muistutuksiin maankäyttöluokittain

LAPIN LIITTO

Jäämeren käytävä / Jäämeren rata

Lappi-sopimuksen mukaan valtakunnalliset kehittämiskäytävät ovat Lapissa maakunnan ja valtakuntien rajat ylittäviä kansainvälisen taloudellisen toiminnan kehittämisalueita. Jäämeren käytävä merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen kehittämiskäytävä.

Lappi-sopimuksen mukaiset kehittämiskäytävät on osoitettu seudullisissa kokonaismaakuntakaavoissa yhdenmukaisella tavalla.

Jäämeren liikennekäytävän perusrungon muodostaa valtatie 4 Kaamaseen. Käytävä jatkuu Kaamasesta Näätämön kautta Norjan Kirkkoniemeen. Jäämeren käytävä yhdistää Suomen pohjoisosat voimakkaasti kehittyvälle Finnmarkin alueelle.

Vahva ja toimiva tieyhteys muodostaa kehittämiskäytävän rungon, johon kehittämistoiminta eri tavoin kiinnittyy ja joka fyysisesti yhdistää käytävään kuuluvia toimijoita. Kehittämistoimet sijoittuvat teiden läheisyyteen.

Jäämeren käytävä merkintään ei liity viittauksia Jäämeren rataan.

LAPIN LIITTO

Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue (mv)

Kehittämisperiaatemerkinnät ovat yleispiirteisiä yhteistoiminnallisia kokonaisuuksia ja tahtotilaa ilmentäviä merkintöjä. Ne eivät ole aluevarauksia eikä niitä tule tulkita aluevarausmerkintöjen tavoin. Kehittämisperiaatemerkinnät eivät muuta alueen päämaankäyttöluokkaa.

Kehittämisperiaate-merkinnän suunnittelumääräyksillä ohjataan yksityiskohtaisempaa suunnittelu lieventämään matkailun haittoja poronhoitoon osana alkuperäiskansan oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuria. Samoin suunnittelumääräyksen mukaan matkailun toimintoja tulee kehittää ensisijaisesti olemassa olevaa rakennetta täydentäen.

Kaavajärjestelmän perusperiaatteena on, että yleispiirteisempää maankäyttösuunnitelmaa täsmennetään yksityiskohtaisemman suunnitelman yhteydessä. Samoin vaikutusten arviointi tarkentuu yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Eli yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voi alueelle osoittaa myös muuta toimintaa kuin matkailu- ja virkistystä. **Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset sekä maakuntakaavassa osoitetut alue-, kohde- ja viiva- ja osa-aluemerkinnät sekä niihin liittyvät suunnittelumääräykset.**

Inarijärven kohdealue (mv 8404)

Inarijärven matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue (mv) kehittämisperiaatemerkinnällä **maakuntakaavassa matkailun ja virkistyksen kehittäminen on pyritty ohjaamaan Inarijärven eteläosaan, johon matkailu- ja lomarakentaminen sekä virkistystoiminta sijoittuvat jo nykyään. Merkinnän suunnittelumääräyksillä ohjataan yksityiskohtaisempaa suunnittelua huomiomaan alueen erityispiirteitä, mm. saamelaiskulttuuria sekä maisema- ja luontoarvoja voimassa olevaa maakuntakaavaa vahvemmin.**

Kohteen aluekuvauksen kehittämisperiaatteen mukaan alueella säilytetään ja kehitetään monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Aluetta kehitetään retkeilyyn, veneilyyn, virkistyskalastukseen sekä saamelaiseen ja paikalliseen kulttuuriin tukeutuvana luontomatkailualueena. Aluetta kehitetään myös kotitarve- ja elinkeinokalastuksen näkökulmista osana paikallisten ihmisten elinkeino- ja kulttuuriympäristöä. Matkailualueutta kehitettäessä tulee turvata saamelaisten mahdollisuudet oman kielen ja kulttuurin harjoittamiseen yhteen sopivalla tavalla. Inarijärven valuma-alueella elää yksi Suomen monimuotoisimmista taimenkantakokonaisuuksista, joten alue on tärkeä myös monimuotoisuuden ylläpidon kannalta.

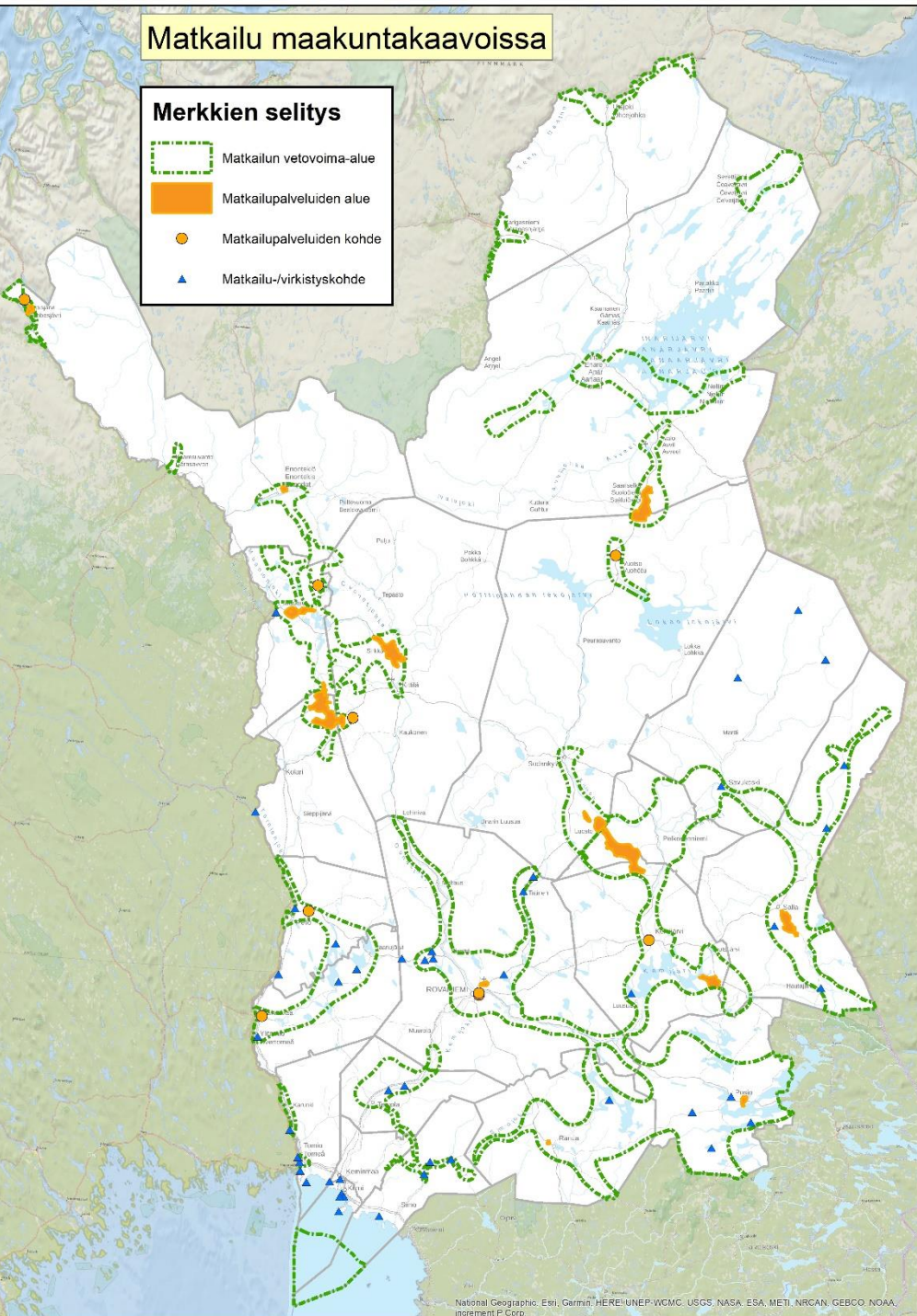
LAPIN LIITTO

Matkailu maakuntakaavoissa

Merkkien selitys

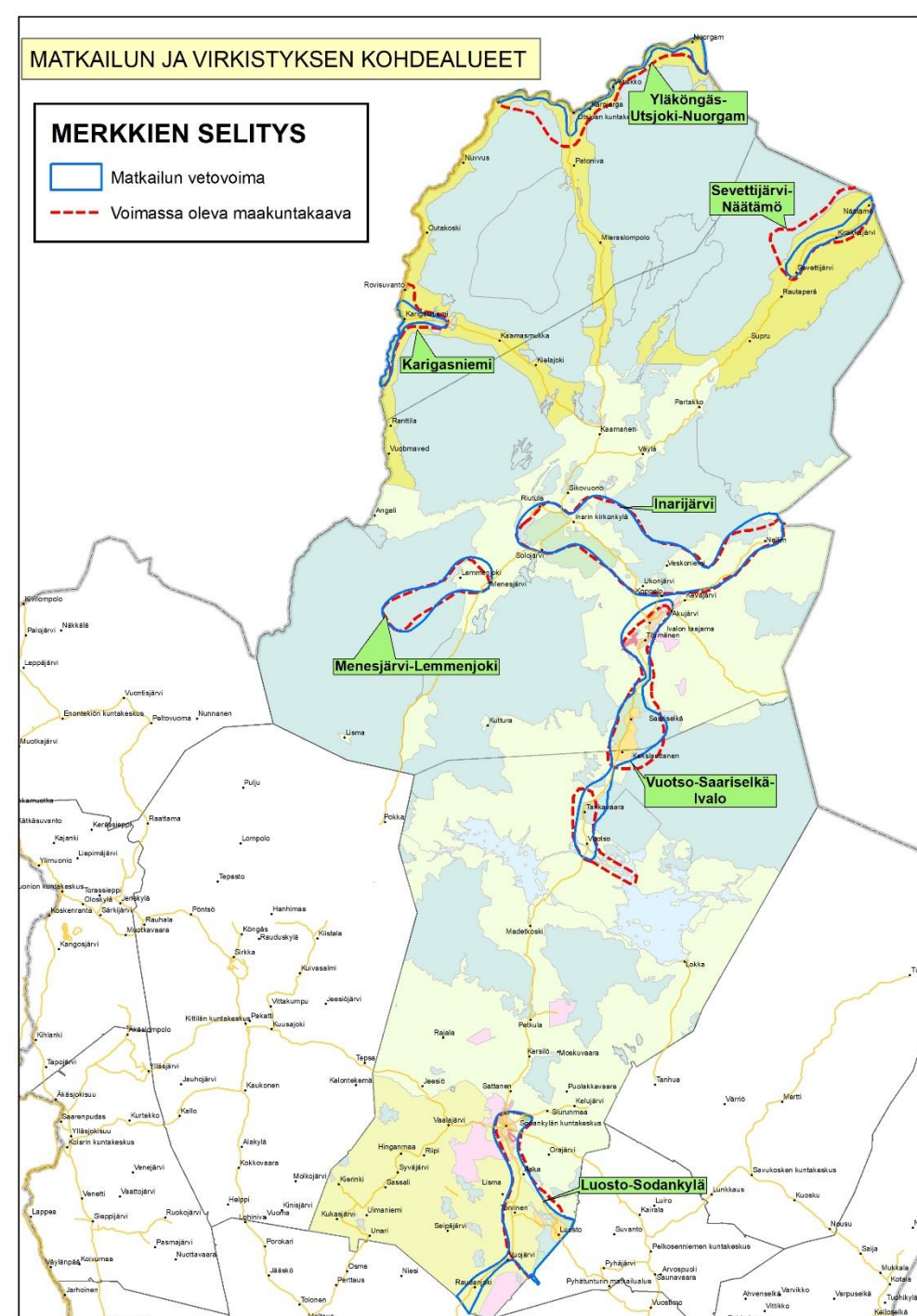
- Matkailun vetovoima-alue
- Matkailupalveluiden alue
- Matkailupalveluiden kohde
- Matkailu-/virkistyskohde

MATKAILUN JA VIRKISTYKSEN KOHDEALUEET

MERKKIEN SELITYS

- Matkailun vetovoima
- Voimassa oleva maakuntakaava

Kylmätestauksen kehittämisvyöhyke (el) (1/2)

Inarissa on pitkää panostettu kylmätekniologiaan ja rengastestaukseen (Inarin kuntastrategia 2019, Inarin kunnan maapoliittinen ohjelma 2022). Merkinnällä on haluttu osoittaa tähän toimintaan liittyviä mahdollisia laajentumisalueita. **Kylmätestauksen kehittämisvyöhyke -merkinnän tavoitteena on kohdentaa testaustoimintaa alueelle, jossa sitä ennestään on ja jossa on mahdollisuus käyttää olemassa olevaa Ivalon taajaman infrastruktuuria sekä palveluita.**

Maakuntakaavaehdotuksessa kehittämisvyöhykkeelle on tällä hetkellä osoitettu neljä kylmätekniologiaan ja rengastestaukseen liittyvää aluetta/kohdetta (Mellanaavan ajotestirata, Lentokentän ajotestirata, Konilanton ajotestirata ja Pasasjärven ajotestirata). **Vyöhykkeen ulkopuolelle on osoitettu kaksi testausaluetta /kohdetta** (Tammijärven ajotestirata ja Arctic Center –testauskeskus).

Kylmätestauksen kehittämisyöhyke (el) (2/2)

Kylmätestauksen kehittämisyöhyke merkinnällä osoitetaan vyöhykkeitä, joille voi sijoittua arktisen kylmätestauksen kehittämiseen ja tutkimukseen liittyviä alueita

Kylmätestauksen kehittämisperiaatemerkintä ei ole varsinainen aluevarausmerkintä, vaan sillä pyritään ohjaamaan arktista kylmätestausta olemassa olevan infrastruktuurin ja kylmätestaustoiminnan alueille häiriövaikutusten leviämisen estämiseksi.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida koko maakuntakaava-aluetta koskevat suunnittelumääräykset sekä maakuntakaavassa osoitetut alue-, kohde- ja viiva- ja osa-aluemerkinnät sekä niihin liittyvät suunnittelumääräykset.

Suurimmaksi osaksi alueen päämaankäyttöluokka metsätalous- ja poronhoitovaltaista aluetta (M-1). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa luontaiselinkeinokäyttöön ja poronhoitoon tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.

Ekologinen yhteystarve

Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 luonto- ja maisemaselvityksessä on tutkittu ekologisten yhteyksien tarve. Selvityksen perusteella maakuntakaavassa osoitetaan 18 ekologista yhteystarvetta. Lisäksi Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan luonto- ja maisemaselvityksen perusteella yksi yhteystarve UKK-puistosta Vintilänkairaun ja yksi yhteystarve kansainvälisenä yhteytenä Vätsärin erämaa-alueelta Övre Pasvikin kansallispuistoon.

Maakuntakaavan koko kaava-alueella koskeva yleismääräys ohjaa osaltaan yksityiskohtaisempaa suunnittelua huomioimaan ekologiset yhteydet: *"Alueidenkäytön suunnittelussa on alueen erityispiirteisiin tukeutuen otettava huomioon arvokkaat luonnonympäristöt, arvokkaat maisema-alueet, rakennetut kulttuuriympäristöt, saamelaisen kulttuuriympäristön erityispiirteet ja arkeologinen kulttuuriperintö sekä kiinnitettävä erityistä huomiota rakennetun ympäristön laatuun. Suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta sekä edistettävä luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä."*

Erämaa-alueet on perustettu erämaalain perusteella.

Ekologinen yhteystarve, arvokas vesistö, vaelluskala

Arvokas vesistö -merkintä perustuu Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 osoitettujen vesistöjen lohi- ja taimenkantojen suojelubiologiseen ainutlaatuisuuteen sekä Suomen että maailmalaajuisessa perspektiivissä.

Arvokas vesistö -merkinnät on laadittu yhteistyössä LUKE:n, Metsähallituksen ja Lapin ELY:n kalatalousasiantuntijoiden kanssa.

Merkintää koskee suunnittelumääräys: **”Yksityiskohtaisemmassa Luoro on osoitettu maakuntakaavassa ekologisena yhteystarpeena. Merkinnällä osoitetaan ekologiseen verkostoon liittyviä olemassa olevia tai tavoitteellisia yhteyksiä.**
a suunnittelussa on otettava huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät yhteydet.”

Kaavamerkinnällä EN osoitetaan energiahuoltoa palvelevia laitoksia tai rakenteita, kuten voimaloita ja suurmuuntamoita.

Suunniteltujen kalateiden osalta on annettu kohdekohtainen suunnittelumääräys:
” EN 2324, EN 2325, EN 2326, EN 2327, EN 2328, EN 2329, EN 2330 ja EN 2331: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee luoda edellytykset vaelluskalojen kulkua varten.*”

LAPIN LIITTO

Metsätalous- ja poronhoitovaltainen alue (M-1)

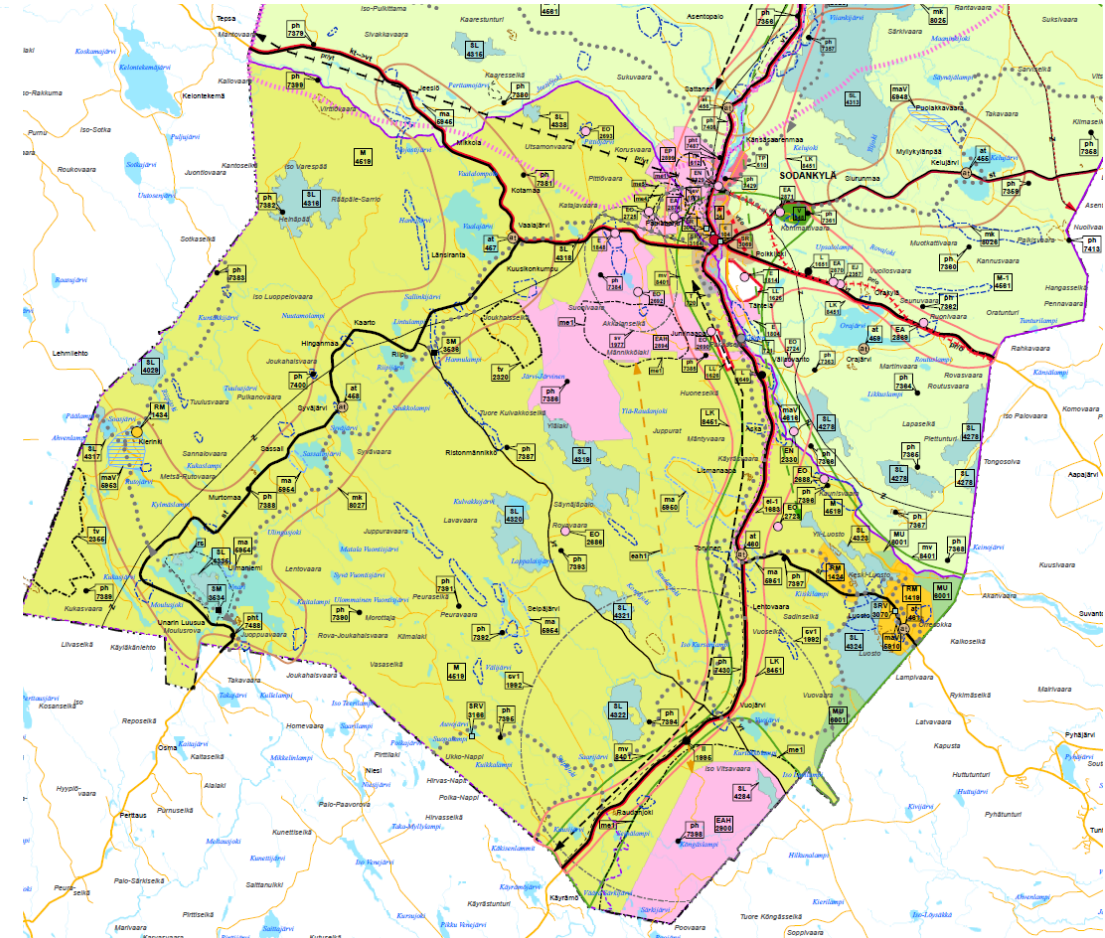
Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 metsätalous- ja poronhoitovaltaiset alueet (M-1) on määritelty poronhoitolain 2 §:n mukaisesti. M-merkintä ei rajoita poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä. Poronhoito ja sen merkitys on tunnistettu koko maakuntakaava-alueella.

Poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä turvataan maakuntakaavassa koko maakuntakaava-aluetta koskevilla määräyksillä sekä merkintäkohtaisilla määräyksillä.

Koko maakuntakaava-aluetta koskevan määräyksen mukaan ”*Poronhoitoalueella on turvattava poronhoidon ja muiden luontaiselinkeinojen alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset. Poronhoitoon olennaisesti vaikuttavaa alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon poronhoidolle tärkeät alueet. Valtion maiden suunnittelun osalta on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa ja saamelaiden kotiseutualueella Saamelaiskäräjien kanssa sekä koltta-alueella myös Kolttien kyläkokouksen kanssa.*”

Poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä turvaavia määräyksiä on myös muissa merkinnöissä.

Maakuntakaavaehdotuksessa M-alueet säilytetään nykyisillä rajauksilla.

Metsätalous-, matkailu- ja poronhoitovaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-3)

Maakuntakaavassa metsätalous-, matkailu- ja poronhoitovaltaiset alueet, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU-3) on sijoitettu olemassa olevien matkailualueiden yhteyteen (Tankavaara, Saariselkä, Inarin kirkonkylä).

MU-3 merkintään liittyy suunnittelumääräys: ”Alueen virkistys-, maisema- ja luontoarvot huomioon ottava metsätalous on sallittua.

Alueelle voidaan suunnitella sijoitettavaksi luontoon ja maisemaan sopivalla tavalla retkeilyn ja ohjelmapalvelujen tukikohtia.

Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee turvata alueen poronhoidon edellytykset.

Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.”

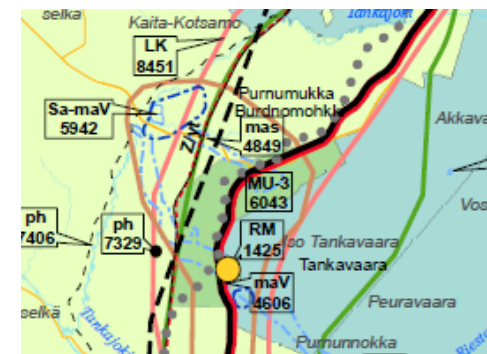
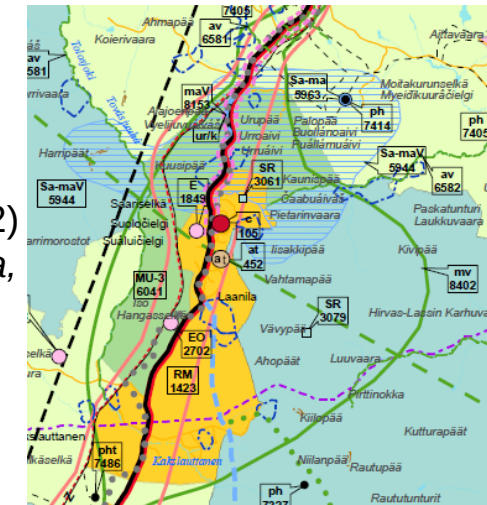
Maakuntakaavan Saariselän MU-3 -rajaus perustuu Ivalon alueen osayleiskaavan matkailun ohjelmapalvelualue (RM-02) -merkintään. Yleiskaavan mukaan: ”Alueelle saa rakentaa aktiiviseen luontomatkailuun liittyviä rakennuksia ja rakennelmia, kuten kotia tai laavuja. Alueelle ei saa sijoittaa majoitustiloja. Alueelle tulee laatia käyttösuunnitelma ennen rakentamisen aloittamista...”

Inarin kirkonkylän osalta maakuuntakaavan MU-3 rajausta perustuu Inarinjärven osayleiskaavan VR/v (retkeily- ja ulkoilualue, joka on tarkoitettu valtion toteutettavaksi) ja VR-1 (retkeily-, ulkoilu- ja poronhoitovaltainen alue) merkintöihin.

Tankavaaran osalta on käynnissä osayleiskaavan laadinta. Tankavaaran alueella on ennestään majoitustoimintaa ja uusia majoitusrakennuksia on myös viimeisinä vuosina rakennettu. Alueen kokonaisvaltainen kehittäminen matkailutoimintoihin tulisi suunnitella yleiskaavoituksella, jotta voidaan varmistaa alueen kehittäminen ja yhteensovittaminen matkailun, poronhoidon ja metsätalouden sekä Urho Kekkosen kansallispuiston maankäytön suhteen.

LAPIN LIITTO

Poronhoidon kannalta erityisen tärkeä alue/kohde/aita (ph)

Osa paliskunnista on kaavaprosessin aikana esittänyt kaavaan merkittäväksi alueita, joiden päämaankäyttömuoto olisi ”poronhoitovaltainen alue” tai ph-merkinnän osa-aluemerkintöjä alueina. **Nämä sijoittuvat sinne, missä poronhoito on ainoa todellinen päämaankäyttäjä, kuten mm. valtion maille rajatut nk. dialogialueet, joilla metsätaloutta ei harjoiteta.** Paliskuntain yhdistys näkee aluevarausehdotukset perusteltuina ja esittää niiden merkitsemistä kaavaan.

Vastine:

Poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä turvataan maakuntakaavassa koko maakuntakaava-aluetta koskevilla suunnittelumääräyksillä, M-1-, Ms-1- ja MU-3 -merkinnöillä sekä poronhoidon kannalta erityisen tärkeillä alue/kohde/aita -merkinnöillä. Lisäksi maakuntakaavassa osoitetaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettu alue ja paliskuntarajat.

LAPIN LIITTO

Lapin tuulivoimaselvitys 2022, Kotalehto (1/2)

Maisema- ja kulttuuriperintö

Alueen pohjoisosassa, noin 3 kilometriä koilliseen sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

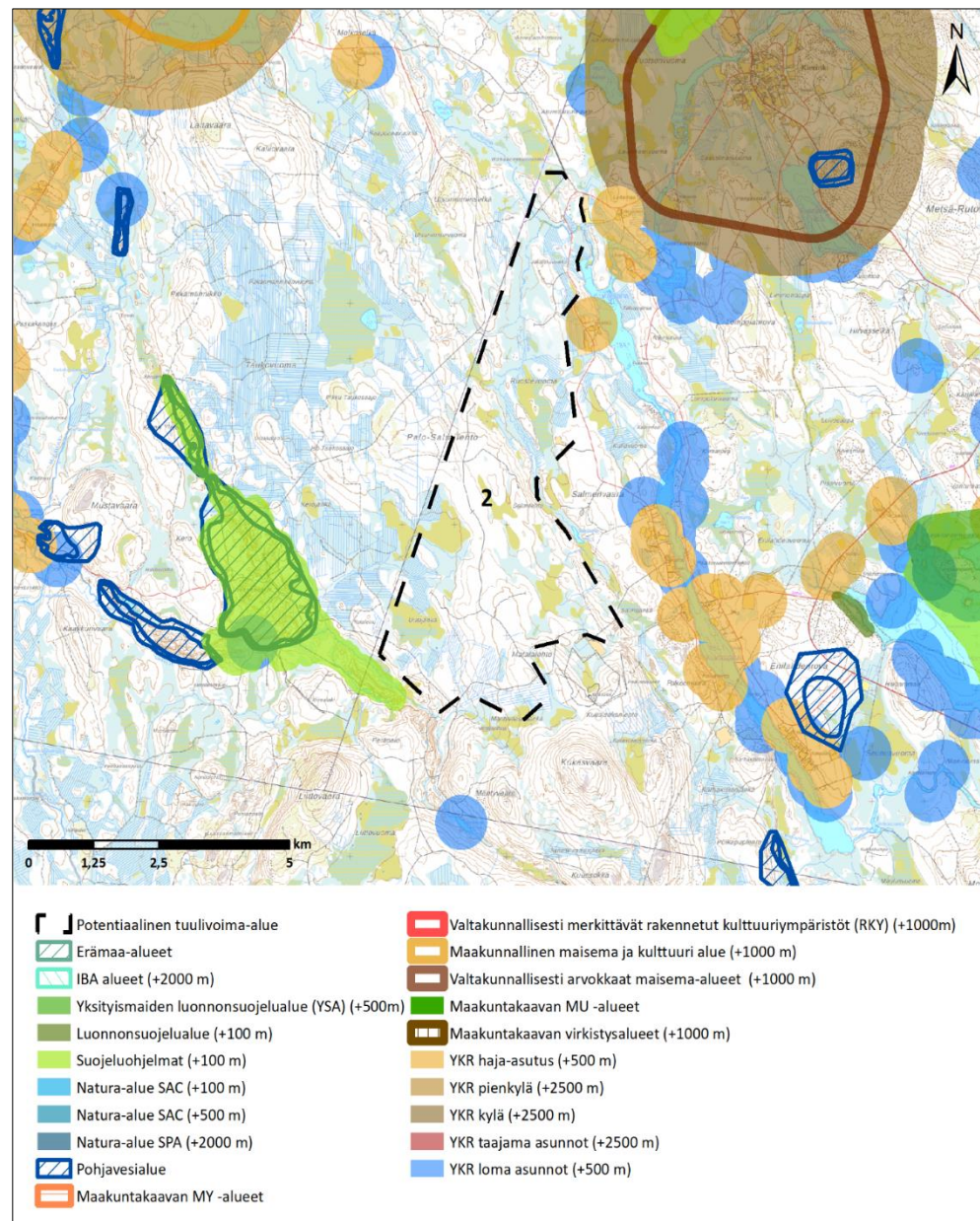
Lähialueella (0–7 km etäisyydellä) sijaitsevat arvoalueet:

- Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kieringin kulttuurimaisema n. 1 km kohteesta koilliseen
- Maakunnallinen maisema- ja kulttuurialue n. 6,5 km kohteesta luoteeseen

Tuulivoimapuiston aiheuttama maiseman luonteen muutos tapahtuu useilla alueilla lähialue-vyöhykkeellä (< 7 km). Voimala on riittävän suurissa tuulivoimapuistoa kohti suuntautuneissa avotiloissa huomiota herättävä elementti maisemassa. Lentoestevalot erottuvat pimeällä.

Porotalous

Kohtuutonta haittaa arvioitaessa ovat laidunalue menetykset paliskunnalle vähäisiä, mutta tokkakunnalle suuria. Muita laidunmaita löytyy Kukasjärven toiselta puolelta, mutta sinne pääsemistä häiritsee alueen sijainti maantieteellisesti mahdollisella kohdalla. Myös suurin osa alueella tehtävästä porotyöstä hankaloituu, sillä ennestään vähän rakennetulle alueelle muodostuva infrastruktuuri aiheuttaa todennäköisesti porojen liikkumisen muutoksia. Alueen toteuttaminen nykyisellä laajuudellaan aiheuttaa suurta haittaa poronhoidolle paikallisesti. Haitat vaikuttavan painottuvan etenkin alueen pohjois- ja länsipuolelle, joten alueen pienentämisellä ja voimaloiden sijoittelulla voidaan ennalta arvioiden lieventää haittoja.

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, Kotalehto (2/2)

Vastine:

Maakuntakaavaehdotuksen Kotalehdon tuulivoimala-alue on osoitettu Lapin tuulivoimaselvityksen 2022 tuloksena. Lähtökohtaisesti kaikki maakuntakaavan tv-merkinnät ovat potentiaalisia alueita, koska lopullinen toteuttaminen ratkaistaan YVA- ja yleiskaavaprosessien perusteella.

Maisema-alueet on otettu selvityksessä huomioon puskurialueanalyysin yhteydessä:

- Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY); 1000 metriä

Tuulivoimaloiden aluetta koskee seuraava suunnittelumääräys: *"Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin sekä valtakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin."*

Maakuntakaavaehdotuksessa ei ole määritetty Kotalehdon tuulivoimaloiden alueelle tuulivoimaloiden tarkkaa lukumäärää, kokoa tai sijoittelua. Tuulivoimala-alueen koko mahdollistaa useita vaihtoehtoja kokoluokaltaan maakunnallisesti merkittävän tuulivoimala-alueen toteuttamisen. Maakuntakaavassa on annettu jatkosuunnittelua ohjaavia suunnittelumääräyksiä.

Tuulivoimaselvityksen perusteella haittaa poronhoidolle voidaan pienentää alueen pienentämisellä ja voimaloiden sijoittelulla.

Tuulivoimaloiden aluetta koskeva suunnittelumääräys: *"Alueen käyttöä suunniteltaessa tulee turvata alueen poronhoidon edellytykset."*

Laaditaan tarkempi maisemaselvitys ja arvioidaan maisemavaikutukset valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen.

LAPIN LIITTO

Maa-ainesten ottoalueet (EO)

Maakuntakaavassa osoitetut maa-ainesten ottoalueet perustuvat maakuntakaavan taustaselvitykseen **Geologiset luonnonvarat (2019), jossa selvitettiin silloin yli 50 000 m³ ottoalueet ja niiden mahdollinen laajentuminen.** Vuoden 2023 keväällä selvitystä päivitettiin ja tarkistettiin, että onko ko. alueilla vielä luvat voimassa. Uusi alueita päivityksen yhteydessä ei kartoitettu.

Kohde (EO 2731) on lisätty maakuntakaavaan **POSKI -hankkeen selvitysten perusteella** (Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen). Hankkeessa työt keskittyivät pääosin aikaisemmin tutkimattomien pohjavesialueiden ja maa-ainesmuodostumien sekä uusien kalliokiviaineksen ottoon soveltuvien alueiden tutkimiseen. Selvityksen perusteella Aitajärvet NE soveltuisi kalliokiviaineisten ottoon. Aitajärvet NE (EO 2731) kohteelle ei ole haettu maa-ainesten ottolupaa. **Maakuntakaavassa on EO 2731 kohdetta koskeva suunnittelumääräys:** ” *Maa-ainesten ottamistoimintaa suunniteltaessa on turvattava saamelaisten mahdollisuudet harjoittaa omaa kieltään ja kulttuuriaan.*”

Maa-ainesten otto vaatii aina maa-aineslain mukaisen luvan.

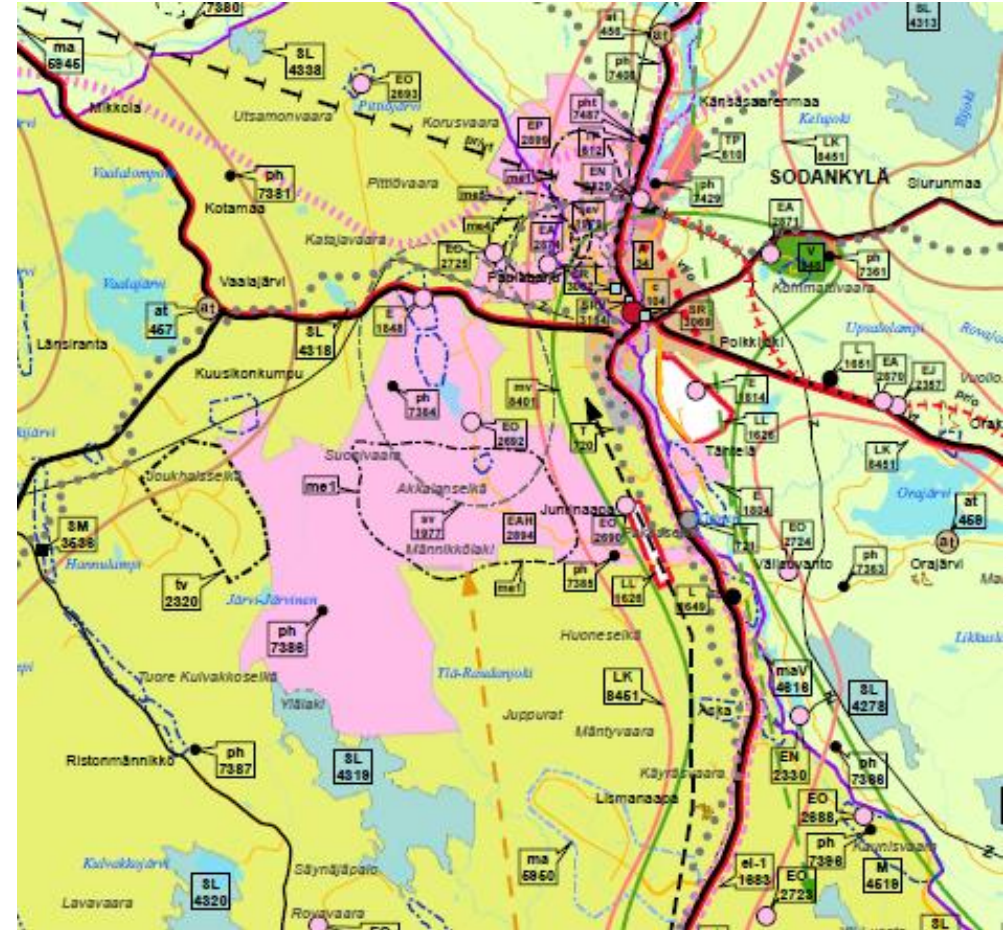
LAPIN LIITTO

Kyläjärven ampuma- ja harjoitusalue

Maankäyttö- ja rakennuslain 4 a §:n mukaan:

*"Kansallinen turvallisuus alueidenkäytössä
Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava
maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavallvonnan,
väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämät
kehittämistarpeet ja varmistettava, ettei niistä vastaavien
tahojen toimintamahdollisuuksia heikennetä."*

Kyläjärven ampuma- ja harjoitusalue on osoitettu nykyisen laajuisena jo Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 valmisteluaineistosta lähtien.

LAPIN LIITTO

Saamelaiskulttuuri alueiden ja kohteiden huomioiminen

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 on osoitettu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY-kohteet) museoviraston inventoinnin mukaisesti.

Saamelaismuseum Siidan kulttuuriympäristöyksikkö on pyynnöstä määritellyt kulttuuriympäristökohteista (SR1, SRV, SR, maV ja ma) saamelaiseen kulttuuriin liittyvät kohteet, jotka on osoitettu Sa-etuliitteellä.

Ukonsaari on osoitettu maakuntakaavassa merkinnällä muinaismuistokohde (SM 3528). Merkinnällä osoitetaan muinaismuistolain nojalla suojeltuja maakuntakaavaan valittuja alueita tai kohteita. Lisäksi osoitettu merkinnällä saamelaiskulttuuri, kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue tai kohde (Sa-maV 5930)

LAPIN LIITTO

Yksityiset luonnonsuojelualueet

Maakuntakaavassa osoitetaan yli 50 ha perustetut yksityisen luonnonsuojelualueet. Aineistona käytetty SYKE:n paikkatietoaineistoa luonnonsuojelulain mukaisesti päätetyistä yksityisistä luonnonsuojelualueista (aineisto päivitetty maakuntakaavaehdotukseen 2/2023). Viranomaislausuntokierroksella Lapin ELY huomautti lausunnossaan Syvän Harrijärvenvaaran yksityisestä luonnonsuojelualueesta, joka lisättiin maakuntakaavaehdotuksen. Muistutuksessa esille tuoduista kohteista Lapin ELY-keskus ei huomauttanut.

Kuusajogga on osoitettu maakuntakaavaehdotuksessa luonnonsuojelualueena SL 4342 ja Pyrynmaa SL 4343.

Seitasaari, Tsiuttajoki Keskimmäinen Kivijärvi ja Mukkavaara sijaitsevat maakuntakaavaehdotuksen metsätalous- ja poronhoitovaltaisella alueella (M-1). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa luontaiselinkeinokäyttöön ja poronhoitoon tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.

Yksityisiä luonnonsuojelualueita voi perustaa luonnonsuojelulain nojalla, vaikka alueita ei ole osoitettu maakuntakaavassa luonnonsuojelualueena.

Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa luonnonsuojelulain perusteella perustetut luonnonsuojelualueet tulee huomioida, vaikka alueita ei ole osoitettu maakuntakaavassa.

LAPIN LIITTO

Päärata ohjeellinen/vaihtoehtoinen sekä pääradan yhteystarve

Maakuntakaava on yleispiirteinen maankäytön suunnitelma, jolla ei ratkaista radan rakentamisedellytyksiä. Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 on pitkän tähtäimen mahdollistava maankäytön suunnitelma. Maakuntakaavassa yhteensovitetaan keskenään ristiriitaisia valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Maakuntakaavaehdotuksen kaavaratkaisu perustuu kaavan taustaselvitykseksi laadittuun Ratayhteys selvitykseen Sodankylä – Kittilä – Kolari, Tunturirata. **Taustaselvityksessä selvitetään alueidenkäytölliset edellytykset maakuntakaavan yleispiirteisellä tasolla.**

Pääradan yhteystarvemerkinä osoittaa hyvin yleispiirteisesti mahdollisuuden jatkaa rataa myös poikittaisena yhteytenä. Merkinä ei osoita sijaintia, vaan ilmaisee suunnan pisteestä toiseen.

Yhteystarvemerkinä osoitetaan ne ratayhteydet, joiden tarve on voitu todeta, mutta joiden sijaintiin tai toteuttamiseen liittyy niin huomattavaa epävarmuutta, ettei ohjeellisen tai vaihtoehtoisen linjauksen osoittaminen ole mahdollista. Ratalain mukaisen rautatien rakentamista koskevan ratasuunnitelman laatiminen ei voi perustua yhteystarvetta osoittavaan merkintään.

LAPIN LIITTO

Voimajohto, yhteystarve

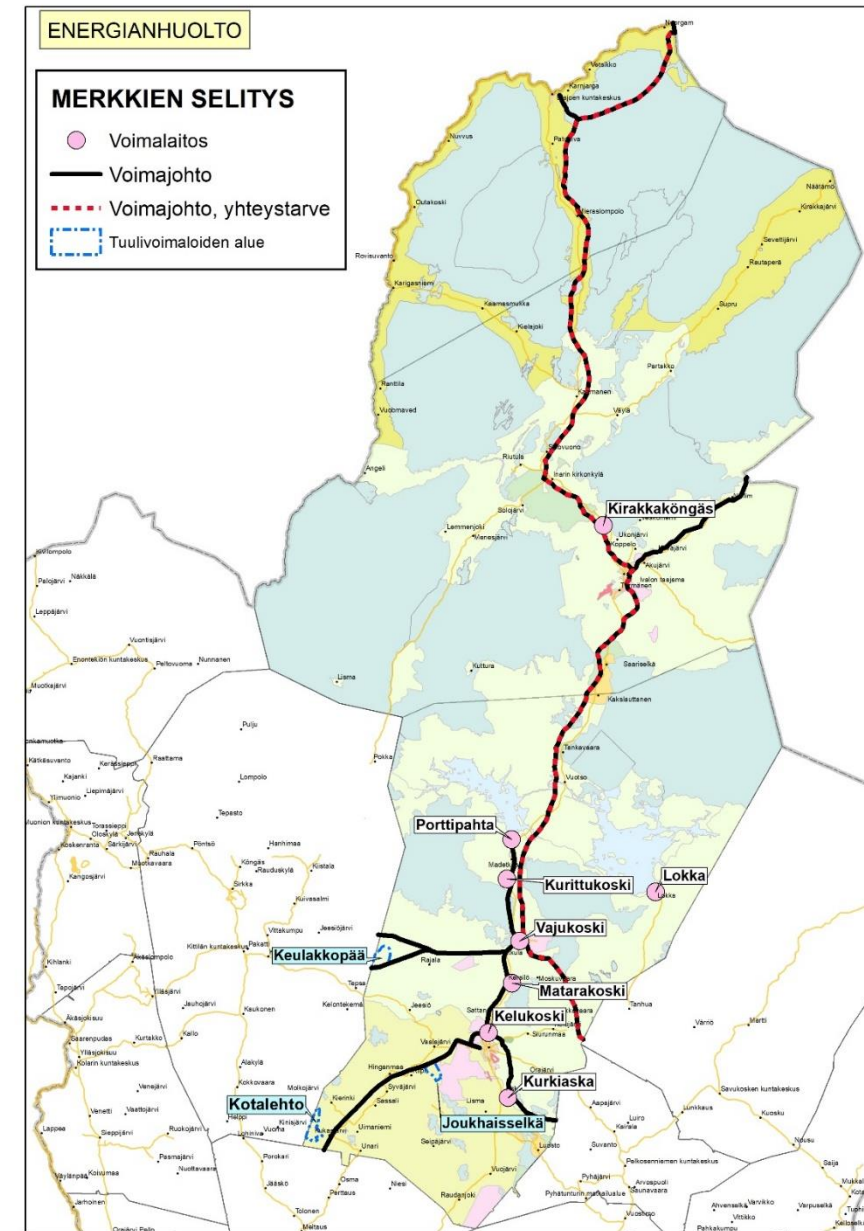
Valtakunnallisten alueidenkäyttö tavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa turvataan valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävien voimajohtojen ja kaukokuljettamiseen tarvittavien kaasuputkien linjaukset ja niiden toteuttamismahdollisuudet. Voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä.

Yhteysverkostojen ja energiahuollon kannalta oleellista on valtakunnallisten tarpeiden turvaaminen siten, että edistetään toimivaa aluerakennetta ja kansainvälistä kilpailukykyä. Toimintavarma energiahuolto on tärkeä osa kansallista huoltovarmuutta.

Alueidenkäytön suunnittelulla on keskeinen merkitys energiahuollon toimivuuden varmistamiseksi tarvittavien voimajohtojen ja kaasuputkien toteuttamismahdollisuuksien varmistamisessa.

Voimajohto on esitetty maakuntakaavassa yhteystarpeena, jolla ei osoiteta voimajohdon sijaintia. Voimajohdon yhteystarvemerkeitä koskevat suunnittelumääräykset.

Maakuntakaavan suunnittelumääräykset antavat reunaehdoja jatkosuunnittelulle.

Inari-Kaamanen mk-reitin yhteystarve

Maakuntakaavaehdotuksessa esitetty moottorikelkkailureitti Inari-Pikkuluosma-Kaamanen välillä perustuu MOKEMA-hankkeessa (Moottorikelkkailun edellytysten kehittäminen osana kestävää luontomatkailua, 2017-2018) luokiteltuun moottorikelkkailuverkostoon. MOKEMA-hankkeessa yhteys on luokiteltu pääväyläksi.

Metsähallituksen lausunnon perusteella Inari-Pikkuluosma-Kaamanen moottorikelkkaura on poistettu käytöstä ja korvaava reitti on linjattu kulkemaan Inarista Kaamaseen Muddusjärven kautta.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 §:n mukaan: ”*Jos kaavaehdotusta on olennaisesti muutettu sen jälkeen, kun se on asetettu julkisesti nähtäville, se on asetettava uudelleen nähtäville. Uudelleen nähtäville asettaminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos muutokset koskevat vain yksityistä etua ja niitä osallisia, joita muutokset koskevat, kuullaan erikseen.*”

Moottorikelkkailureitin muuttaminen tässä vaiheessa uuteen paikkaan moottorikelkkailureitti-merkinnällä koskisi julkista etua ja vaatisi maakuntakaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamista.

Muutetaan Inarin Kaamasen välin moottorikelkkailureitti-merkintä yhteystarpeeksi. Reitin lopullinen sijainti ratkaistaan reittitoimituksessa, mikäli yhteysvälille aloitetaan suunnittelemaan virallista moottorikelkkailureittiä.

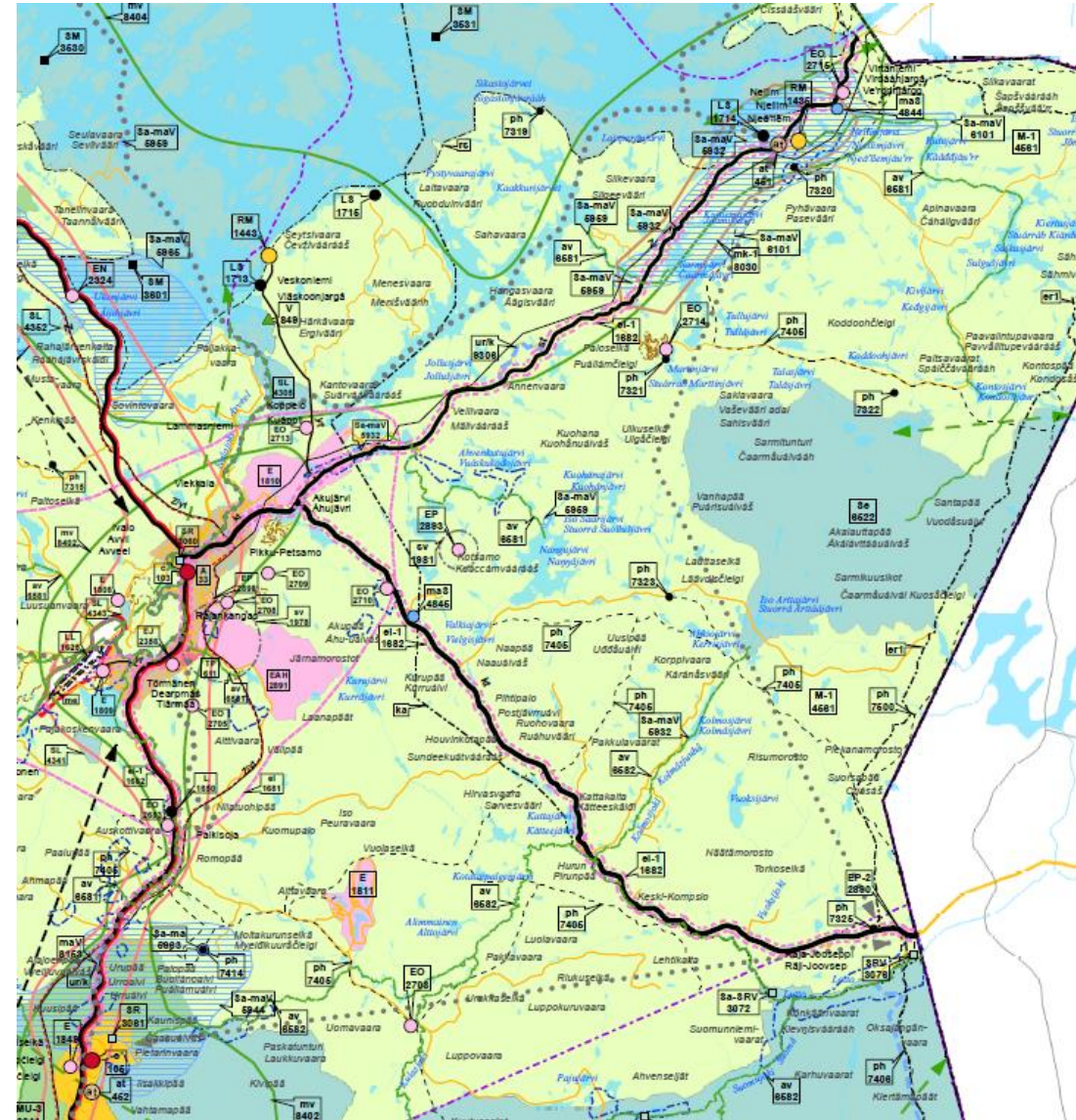

LAPIN LIITTO

Saariselkä-Raja-Jooseppi-Nellim mk-reitin yhteystarve

Lapin liiton hallitus päätti 30.10.2023 viranomaislausuntojen vastineita hyväksyttyäessä säilyttää Saariselkä-Raja-Jooseppi-Nellim moottorikelkkailureitin yhteystarpeen.

Maakuntakaavassa osoitettu moottorikelkkailun yhteystarve ei osoita moottorikelkkailureitin tarkkaa sijaintia, vaan yhteystarpeen välillä Saariselkä–Raja-Jooseppi–Nellim. Reitin tarkempi sijainti määritellään reittisuunnittelun kautta. Yhteystarpeen myötä uran tai reitin linjausta voidaan pohtia ja se tulee yhdessä alueen osallisten kanssa sovittavaksi.

LAPIN LIITTO

Hiljaiset ja pimeät alueet

Pohjois-Lapin erityisolosuhteista johtuen hiljaisten ja pimeiden alueiden osoittamista erikseen ei nähdä tarpeelliseksi maakuntakaavatasolla. Kaavaselostuksen luvussa 6.1.6 Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealue ja vaikutusten arvioinnin luvussa 8.12.3 on huomioitu pimeiden ja hiljaisten alueiden merkitys matkailulle.

Kaava-alueen viherrakenne koostuu suojelu- ja erämaa-alueista (SL ja Se) sekä suurista yhtenäisistä metsäalueista (M-, M-1-, Ms-1-, MU- ja MU-3 -alueet) ja se kattaa 96,8 % kaava-alueesta. Suojelu- ja erämaa-alueet kattavat noin 51 % kaava-alueesta.

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksen osoittamat A-, TP-, T-, RM-, E-, EK-, EP-, EAH-alueet kattavat noin 1,3 % kaava-alueesta. Maakuntakaavassa rakentaminen on pyritty ohjaamaan olemassa olevaan aluerakenteeseen.

Koko kaava-aluetta koskee suunnittelumääräys: *”Alueidenkäyttöä ja toimintoja suunniteltaessa tulee edistää yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, elinympäristön laadun parantamista sekä joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen edellytysten kehittämistä. Suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota alueen erityisolosuhteisiin.”* Näiden tekijöiden arvioivaan osaltaan suojaavan pimeitä ja hiljaisia alueita.

Hiljaisten ja pimeiden alueiden säilymistä pyritään edistämään kaavassa muun muassa osoittamalla luonnonsuojelualueet, erämaa-alueet, luontaistalousalueet. Myös maantieteellisesti laaja-alaiset maa- ja metsätalousvaltaiset alueet sekä metsätalous- ja poronhoitovaltaiset alueet voivat tukea tätä tavoitetta. Uudet liikenneyhteydet on kaavassa ohjattu samoihin maastokäytäviin olemassa olevien liikenneväylien kanssa. Tällä vähennetään etenkin melu- ja muita haittavaikutuksia.

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi, saamelaiskulttuuri ja poronhoito

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi perustuu maankäyttö- ja rakennuslain 9 § edellyttämään kaavan merkittävien vaikutusten arviointiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä on otettava huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, eli maakuntakaavatasolla tarkastelutaso on yleispiirteinen.

Maakuntakaavan vaikutusten arviointi on avattu kaavaselostuksen kappaleessa 8. Kappaleessa 8.3. on kerrottu, miten vaikutukset saamelaiskulttuuriin on arvioitu maakuntakaavassa. **Saamelaiskulttuurivaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksen kappaleessa 8.16 ja kaavaselostuksen liitteenä olevassa vaikutustenarviointitaulukossa. Lisäksi vaikutuksia poronhoitoon on arvioitu kaavaselostuksen kappaleessa 8.15.1, johon sisältyy myös paliskuntakohtainen vaikutustenarviointiosio sekä laadittu liite 9. Paliskuntakuvaukset.**

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 on osoitettu useita saamelaiskulttuuria ja poronhoitoa huomioivia merkintöjä ja suunnittelumääräyksiä, jotka ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja näin turvaavat saamelaiskulttuurin ja poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytyksiä.

LAPIN LIITTO

Maakuntakaavan ohjausryhmän kokoonpano

luonnonsuojelun edustus

Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n mukaan maakuntakaavaa laadittaessa osa-alueittain tulee kaavan valmistelua ohjaamaan asettaa maakunnan liiton toimielin, jossa on asianomaisten kuntien ehdottamia jäseniä. Ohjausryhmätahot on määritelty kuntien kanssa käydyssä aloituskokouksessa 14.12.2016. Lapin liiton hallitus päätti asettaa maakuntakaavan ohjausryhmän (MRL 27 §) 13.2.2017.

Ohjausryhmässä on jäsenenä edustajat mm. Lapin ELY-keskuksen Y-vastuualueelta ja Metsähallituksen luontopalveluista.

Luonnonsuojelulain 9 §:n mukaan:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä sekä maiseman suojelua alueellaan, vastaa tässä laissa sille säädetyistä viranomaistehtävistä, valvoo luonnonsuojelulain säännösten noudattamista ja käyttää luonnonsuojelun yleisen edun puhevaltaa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toimii lisäksi 4 luvun mukaisena tukiviranomaisena ja ohjaa, valvoo ja edistää tuen toimeenpanoa sekä tukee mahdollisuuksien mukaan kunnan toimintaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Metsähallitus vastaa valtion luonnonsuojelualueverkoston hallintaan, käyttöön ja hoitoon liittyvistä tehtävistä sekä muista sille tässä laissa osoitetuista viranomaistehtävistä.

Maakuntakaavan ohjausryhmän kokoonpano on määritelty maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti.

Maakuntakaavan nähtävillä pitämisestä tiedottaminen

Maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (MRA 12 §) säädetään maakuntakaavaehdotuksen julkisesti nähtäville asettamisesta. ” *Nähtäville asettamisesta ja oikeudesta muistutuksen tekemiseen on ilmoitettava niin kuin kunnalliset ilmoitukset asianomaisissa kunnissa julkaistaan, jollei asian merkittävyys edellytä laajempaa tiedottamista.*”

Maakuntakaavoituksessa käsitellään niin laajoja alueita ja osallisia on niin paljon, että kuuluttaminen ja tiedottaminen on tehty julkisten tiedotusvälineiden kautta.

Kuulutus nähtävilläpidosta on ollut seuraavissa lehdissä Lapin Kansa, Inarilainen ja Sompio sekä Lapin kuntien ja Lapin liiton ilmoitustauluilla ja Lapin liiton nettisivuilla. Kaavaehdotus on esitelty 19.12.2023 yleisötilaisuudessa Inarin Sajoksessa. Yleisötilaisuuteen oli mahdollista osallistua myös etäyhteyden kautta.

Pohjois-Lapin maakuntakaavasta 2040 on tiedotettu maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen säätämällä tavalla.

LAPIN LIITTO

Neuvottelut paliskuntien kanssa

Ensimmäisen kerran pohjoisten paliskuntien kanssa on **neuvoteltu tavoitevaiheessa 25.1.2018.**

PHL 53 §:n mukaisia neuvotteluita on kaavaproessin aikana pidetty 3 kertaa (4.9.2018, 14.9.2020 ja 30.3.2023). Poronhoitolain mukaisiin neuvotteluihin kutsuttiin paliskuntien lisäksi paliskuntain yhdistyksen, ympäristöministeriön, Lapin ELY:n, Metsähallituksen ja puolustusvoimien edustajat.

Kaavaneuvotteluita paliskuntien kanssa kaavaproessin aikana on pidetty yhteensä 18 kertaa. Neuvotteluita on järjestetty yksittäisen paliskunnan kanssa keskenään tai muutaman paliskunnan kanssa yhdessä.

Tavoitteena on saada Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040 hyväksyttäväksi Lapin liiton valtuustoon toukokuussa 2024. Aikataulullisesti ei ole mahdollista enää pitää neuvotteluita paliskuntien kanssa.

LAPIN LIITTO

Maakuntakaavan Natura-arviointi ja soidensuojeluohjelman huomioiminen

Maakuntakaavan Natura-arvioinnista on käyty neuvottelu luonnonsuojelusta vastaavan viranomaisen, ELY-keskuksen, sekä Metsähallituksen kanssa 14.6.2019.

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotuksessa 2040 merkinnällä SL osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita sekä Natura 2000 -verkostoon sisällytettyjä alueita.

Soidensuojeluohjelmaan kuuluvien Luoston tunturijaksoon liittyvät soiden ja Ivalon suiston soiden osalta maakuntakaavaehdotuksen SL-aluearajaus ei kata koko ohjelma-alueita. Soidensuojeluohjelman mukaisia rajoituksia on supistettu lainvoimaisen Pohjois-Lapin maakuntakaavan laadinnan yhteydessä.

Ote Pohjois-Lapin maakuntakaavan selostuksesta. ”Maakuntakaavassa on osoitettu perustetut ja ohjelmien mukaiset soidensuojelualueet. Osa valtion mailla olevista ohjelmien mukaisista alueista on rajattu ohjelmaa suppeampana Metsähallituksen esityksestä ja ympäristöhallinnon suostumuksella.”

LAPIN LIITTO

Jokisaamelaisten toimintaedellytykset ja osakaskuntien alueet

Kalastusoikeudesta säädetään kalastuslaissa (379/2015). Maakuntakaavalla ei ole kalastusoikeuksia tai vesialueen omistuksia ohjaavaa vaikutusta. Maakuntakaavassa on kuitenkin huomioitu kalastus osana saamelaista kulttuuriperintöä, jota turvataan mm. koko kaava-aluetta koskevalla suunnittelumääräyksellä, joka ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua: *“Saamelaisten kotiseutualueella alueidenkäytön suunnittelussa turvataan saamelaisille alkuperäiskansana oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.”*

Utsjoelle on maakuntakaavaehdotuksessa osoitettu luontaistalous- ja poronhoitovaltainen alue. Merkinnällä osoitetaan pääasiassa luontaiselinkeinokäyttöön ja poronhoitoon tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.

Tenojoki lohen levinneisyysalueella sekä sivujoet on osoitettu arvokkaina vesistöinä (av).

Täydennetään kaavaselostusta kalastusoikeuksien osalta.

LAPIN LIITTO

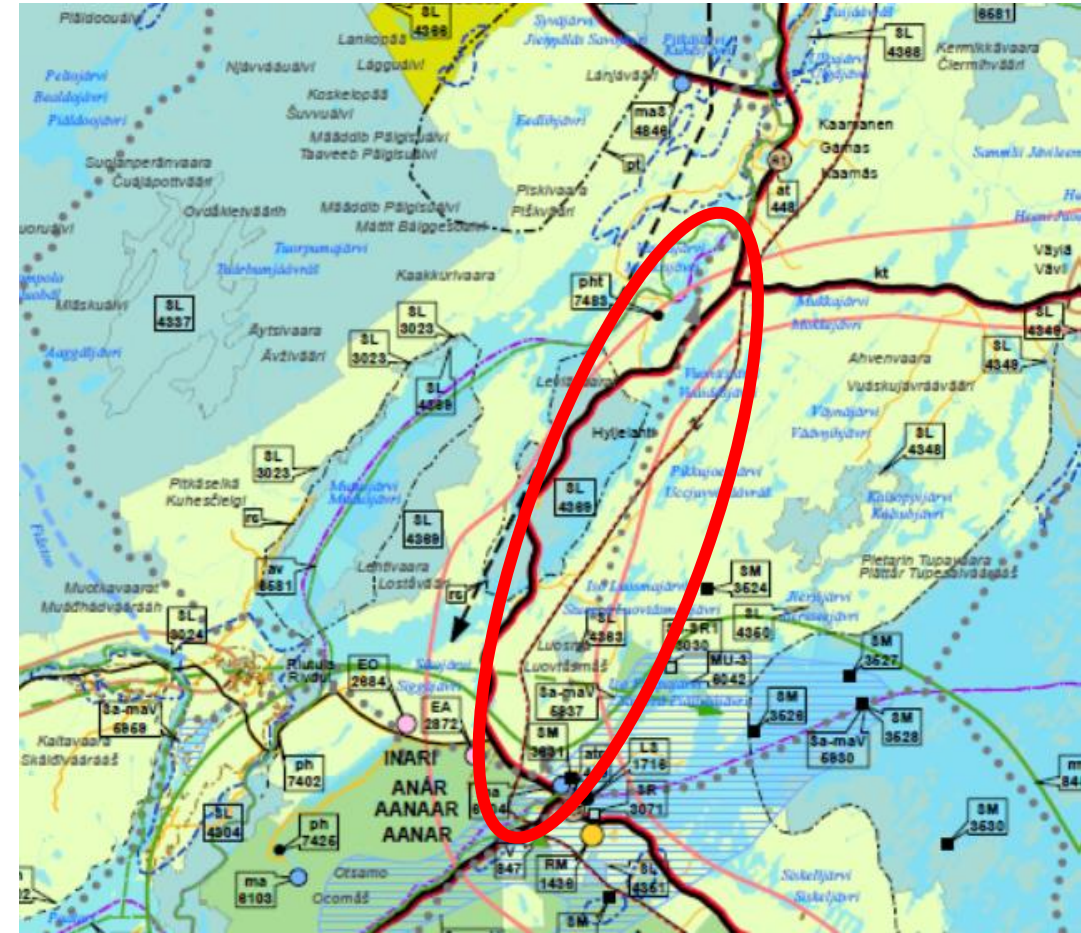
Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotukseen 2040 tehdyt muutokset

LAPIN LIITTO

Inari-Kaamanen mk-reitin yhteystarve

Muutetaan Inarin Kaamasen välin moottorikelkkailureitti-merkintä yhteystarpeeksi. Reitin lopullinen sijainti ratkaistaan reittitoimituksessa, mikäli yhteysvälille aloitetaan suunnittelemaan virallista moottorikelkkailureittiä.

LAPIN LIITTO

JATKOAIKATAULU

LAPIN LIITTO

Pohjois-Lapin maakuntakaavaehdotus 2040, jatkoaikataulu

- 🕒 Vastineet Lapin liiton hallitukseen hyväksyttäväksi 11.3.2024
- 🕒 Ehdotus Lapin liiton hallitukseen 8.4.2024, esitys valtuustolle kaavan hyväksymisestä
- 🕒 Ehdotus valtuustoon hyväksyttäväksi 20.5.2024
- 🕒 Valitusaika Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, kun valtuuston pöytäkirja on julkaistu (30 vrk)
- 🕒 Mikäli valituksia hallinto-oikeuteen, maakuntakaavan kuuluttaminen voimaan hallituksessa 26.8.2024 tai 30.9.2024
 - Maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n "Kaavapäätösten täytäntöönpanokelpoisuus" mukaan maakuntahallitus voi valitusajan kuluttua määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Muutoksenhakuviranomaisen voi kuitenkin kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

LAPIN LIITTO

